

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukarnia i nakładem Władysława Wesółowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiad. Władysław Wesółowski, Nowe.

Nr. 13.

Nowe, sobota 1-go kwietnia 1933 r.

Rok X.

Na rzecz bezrobotnych.

W czasie od 20-go stycznia do 28-go marca b. r. następujący P. P. i urzędy złożyli ofiary na rzecz Powiatowego Komitetu do Spraw Bezrobocia pow. świeckiego:

Szkoła Rolnicza 11,35 zł, Urzędniczy K. K. O., Świecie 21,10 zł, Grono Profesorów Gimnazjum 38,74 zł, Lekarze i Urzędniczy Zakł. Psychjatrzyckiego 124,— zł, Kontrola Skarbowa, Nowe 4,— zł, Urzęd. Starostwa 14,49 zł, Szkoła Gospodarcza, Świecie 3 zł, Nadleśnictwo Szarlata 8,80 zł, Stow. Urzędników Skarb., Świecie 22,50 zł, Urzędniczy Banku Ludowego, Świecie 5,50 zł, Szkoła Rolnicza, Świecie 12,05 zł, Urzędniczy Kasy Chorych, Świecie 9,10 zł, Kontrola Skarbowa, Osie 4,— zł, Robotnicy folwarku, Morsk 4,26 zł, Franciszek Domachowski, Świecie 3,— zł, Koło Przyjaciół Zw. Strzeleckiego 163,50 zł, Urzęd. K. K. O., Świecie 21,20 zł, Personal Zakł. Psychjatrzyckiego 124,— zł, Urzędniczy Kasy Chorych 6,80 zł, Urzęd. Starostwa 12,24 zł, Urzęd. Wydziału Pow. 20,34 zł, Urzęd. Urzędu Katastralnego 4,— zł, Kontrola Skarbowa, Bukowiec 5,— zł, Stow. Urzęd. Skarbowych, Świecie 23,— zł, Kontrola Skarbowa, Nowe 4,— zł, Urzędniczy Banku Ludowego, Świecie 5,50 zł, Urząd Katastralny, Świecie 5,— zł.

Wszystkim ofiarodawcom składam tę drogą serdeczne podziękowanie.

Przewodniczący Komitetu Powiatowego

Starosta Powiatowy: (—) Krawczyk.

Komunikat.

Urząd Skarbowy w Świeciu podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że przy obliczaniu wartości pieniężnej dochodów w naturze w celu potrącenia podatku dochodowego od uposażeń służbowych obowiązują na rok 1933 następujące ceny:

1. Za 100 kg. w złotych: żyto 13, pszenica 21, jęczmień 13, mąka żytnia 70 proc. 27, mąka pszenna 60 proc. 41, otręby żytnie 10, otręby pszenne 10, kasza agłana 84, kasza jęczmienna 38, kasza tatarska 78, kasza pszenna 74, groch jadalny 25, fasola 51, buraki ćwikłowe 16, Marchew jadalna 16, cebula 30, ziemniaki 3,50, kapusta świeża 13, kapusta kiszona 26, chleb żytni 31 zł.

2. Nabiał: mleko świeże 1 ltr. 0,20, masło mleczarskie 1 kg. 3,50, ser mleczarski 1 kg. 2,50, jaja 15 sztuk 2,— zł.

3. Mięso i produkty zwierzęce 100 kg.: mięso wołowe 130, mięso cielęce 118, m. wieprzowe 150, mięso baranie 140, słonina 180, sadło 200, smalec 270, łój topiony 180, kiełbasa zwyczajna 150 zł.

4. Artykuły kolonialne i użytki: ryż gatunek średni 100 kg. 86, kawa w ziarnie 1 kg. 7,20, kawa zbożowa 1 kg. 0,70, herbata 1 kg. 19, cukier 100 kg. 150, sól 100 kg. 36, śledzie gatunek średni 1 szt. 0,15, drzewo w szczepach 1 mtr. 12, drzewo w wałkach 1 mtr. 9,50, węgiel kamienny 100 kg. 6,10, brykiety 100 kg. 6,50, mydło zwykłe 100 kg. 160, soda 100 kg. 28, torf 1 kłafka 12, nafta 1 ltr. 0,65 zł.

5. Gaz 1 kbm. i elektryczność 1 kłw. według ceny, płaconej miejscowości za grudzień 1932 r.

6. Różne naturalja: tucznik żywej wagi 100 kg. 90, tucznik żywej wagi 150 kg. 135, tucznik żywej wagi 200 kg. 160, krowa wolna rocznie 205, rola bez obróbki 1 mórg 22, rola z obróbką 1 mórg 42, 1-no pokojowe mieszkanie w mieście rocznie 120, 2-u — 240, 3-y — 350, 4-ro — 500, 1-no pokojowe mieszkanie na wsi rocznie 80, 2-u — 100, 3-y — 240, 4-ro 360, całkowite utrzymanie 1 osoby z mieszkaniem w mieście 1080, całkowite utrzymanie jednej osoby z mieszkaniem na wsi 800, utrzymanie jednej osoby bez mieszkania w mieście 820, to samo na wsi 620, obiad dla artystów i muzyków 1, obiad dla czeladzi i innych pracowników 0,75, kolacja dla artystów i muzyków 1, kolacja dla czeladzi i innych pracowników 1,50, oświetlenie i opał jednego pokoju rocznie 140, tak samo 2 pokoi 210, tak samo 3 pokoi 300, tak samo 4 pokoi 370 zł.

Europa i Ameryka.

Sfery gospodarcze Europy wiążą wielkie nadzieje z zapowiedzianą przez p. Hulla, nowego sekretarza spraw zagranicznych U. S. A.,

wielką akcją rządu Roosevelta na rzecz obniżenia amerykańskich tarif celnych i wskrzeszenia na tej drodze międzynarodowej wymiany handlowej.

Gdyby te nadzieje miały się istotnie zściścić, to niewątpliwie w krótkim czasie byłibyśmy świadkami radykalnej poprawy sytuacji gospodarczej świata. Czy jednak taki optymizm byłby usprawiedliwiony? Warto przypomnieć sobie doświadczenia przeszłości, aby uchronić się przed nowymi rozczarowaniami.

Przed zmianą Przydenta Stanów Zjednoczonych, Europa spodziewa się gruntownego, przestawienia amerykańskiej polityki celnej. Ale od kilku dziesiątków lat rzeczywistość nadzieje te brutalnie rozwiewa.

Od chwili wprowadzenia taryfy celnej Mac Kinley'a (1890), Europa bezradnie przygląda się istnym orgjom protekcyjizmu amerykańskiego. Stany Zjednoczone, wpatrzony w ideał wysokiego standard of life swojej ludności i podporządkowując wszystko temu idealowi, sformułowały zasadę ścisłej łączności między taryfami celnymi a poziomem życia: high tariffs makes high wages (wysokie taryfy decydują o wysokich zarobkach). W ujęciu praktycznym oznacza to zalewanie rynku światowego wyrobami amerykańskimi przy jednoczesnej dążności do ograniczenia importu towarów zagranicznych do ilości najniezbędniejszej potrzebnych. Z dążności tej wyrosły akty „obrony” rynku wewnętrznego: taryfa Dingley'a w roku 1897, taryfa Payne Aldrich'a, Emergency Tariff Act z roku 1921, taryfa Fordney — Mac Cumber'a z roku 1922.

Ustawy te nie zadowolily jednak protekcyjnistów amerykańskich. Uznano je za niedosć skuteczny instrument antarkji integralnej. Pewne artykuły zagraniczne przenikały poprzez gęstą sieć celną na terytorjum amerykańskie. Mimo miliardowego salda dodatniego bilansu handlowego, sfery przemysłowe zdołały przekonać władze o „szkodliwości” tego stanu rzeczy. W roku 1929 weszła w życie taryfa Hawley—Smoot'a, na mocy której cła na europejskie produkty gotowe, nie przekraczające dotąd 60 proc. ad valorem, zostały podniesione do 80 a nawet 90 proc.

Taryfa Hawley—Smoot'a była definitywnym zamknięciem rynku amerykańskiego dla produktów europejskich. Przykład amerykański nie pozostał bez wpływu na państwa europejskie. Wszędzie zaczęto dźwigać barjery celne, co w rezultacie doprowadziło do owej bezprzykładnej wojny wszystkich ze wszystkimi, która rozgrywa się przed naszymi oczami.

Wielokrotnie już oceniano postawę wojenną Stanów Zjednoczonych, jako niedorzeczność. Wielki i bogaty kraj, wierzyciel wszystkich niemal państw świata, nastawiający swą politykę handlową wyłącznie na sprzedaż swych produktów i otrzymanie za nie złota, niemienni zdają do katastrofy. Oddawna wskazywali to trzeźwiejsi politycy amerykańscy. Biuletyn Chase Bank cytował niedawno słowa swego redaktora B. M. Andersona, wypowiedziane przed wprowadzeniem w życie taryfy Hawley—Smoot'a:

„Żyjemy w świecie całkowicie odmiennym od tego, w jakim żyliśmy przed wojną. — Byliśmy wtedy krajem zadłużonym i wywiązałyśmy się z zobowiązań względem naszych bogatych wierzycieli, dostarczając im produktów rolnych, bawełny i mięsa. Obecnie staliśmy się wierzycielami na wielką skalę i nasza postawa naturalna polega na wóhlanianiu tego, co nasi dłużnicy nam ofiarują, aby zapłacić nam procenty, które są nam winni.

Musimy nauczyć się przyjmować bez okazywania złego humoru ten import zagraniczny. Taka jest naturalna postawa, jaką winien przyjąć kraj wierzycielski”.

Obecny kryzys kredytowo-monetarny jest w znacznej mierze uwarunkowany przez fałszywą politykę gospodarzą Stanów Zjednoczonych. Jak w dziedzinie polityki kredytowej, finansowej i monetarnej, tak i na innych odcinkach życia gospodarczego będzie musiało nastąpić nieuchronne przystosowanie do zmienionych warunków. Niemożliwością się staje dalsze hyper—produkcowanie produktów rolnych, kiedy Europa zdołała doprowadzić do wskrzeszenia swej wytwórczości rolniczej, zniszczonej przez wojnę. Niemożliwością się staje dalsze pomnażanie zdolności produkowania przemysłowego, kiedy we wszystkich krajach rozwijają się tendencje do samowystarczalności gospodarczej. Niemożliwością się staje sprzedawanie po drogich cenach surowców wobec powszechnego wysiłku do zapewnienia sobie źródeł niezależnych. Niemożliwością się staje kontynuowanie polityki „waloryzacji” na wielkich rynkach surowców drogą inflacji i rozdymania stoków.

Naukom, płynącym z faktów, Ameryka przeciwstawiała dotąd te same idee, z uporem i niepojętą ciasnotą poglądu: stara doktryna Mouroego, odłączenie się Europy, wysoki standard życia, rozłożenie korzyści wojny na cały wiek, barjery celne itd., wreszcie owe „Ameryka — pomysłuść i Europa — Kasyno” pod żartobliwą formą ukrywające jedyne możliwe zakończenie procesu, układającego się w myśl dążeń amerykańskich: narody dłużnicze, pracujące na niskim poziomie życia i narody wierzycielskie, próżniacze, turystyczne o wysokim standardzie życia: wszystko zaś uswięcone podpisami i ustalone na długie lata.

Zycie odpowiedziało na to nieznanym dotychczas wstrząsem gospodarczym i finansowym. Czyżby nareszcie Stany Zjednoczone jego znaczenie zrozumiały? J. H.

Elektryczna farma.

W stanie Connecticut (U. S. A.) koło Greenvitch, znajduje się farma, gdzie cała praca odbywa się z pomocą elektryczności. O świcie lampy elektryczne gasną. Specjalny aparat otwiera sam drzwi kurnika, przyczem automatyczny licznik elektryczny sprawdza ilość kur. O 7 rano kontakt wprowadza w ruch 5 radioaparatur znajdujących się w sypialni Mr. Coldwella właściciela tej idealnej farmy. Okna w sypialni otwierają się za pociśnięciem guzika, a budzik elektryczny budzi p. Coldwella, jego żonę, 2 córki i służbę. P. Coldwell naciska kontakt i w kuchni zaczyna funkcjonować i pracować 200 rozmaitych przyrządów elektrycznych. Kucharka dozoruje tylko i kontroluje działanie aparatów.

Po śniadaniu p. Coldwell udaje się do garażu i objędzia swoje włości. Wieczorem wraca autem do domu. Drzwi garażu otwierają się same.

Według obliczeń p. Coldwella, instalacje elektryczne kosztują go 9 dolarów dziennie.

CHORE DOMY.

Pod wpływem gazów, rozpylonych kwasów i innych odczynników unoszących się w powietrzu Paryża, wiele gmachów stolicy nadsekwankkiej podlega poważnym uszkodzeniom fasady. Ściany takich gmachów stają się porowate, wierzchnia warstwa ich stopniowo ściera się, tynk i kamień kruszeją i odpadają. Niedawno wielka opera podległa gruntownemu remontowi, gdyż na fasadzie jej „choroba” poczyniła wielkie spustoszenia. Niektóre posągi, a w ich liczbie słynna grupa Carpeaux „Taniec”, trzeba było zastąpić nowymi odlewami, tak były zniszczone. W ostatnich czasach komisja architektoniczna stwierdziła „chorobę” nowych gmachów: kościół St. Roche, St. Eustache, St. Paul, St. Louis en lls, a także muzeum Carnavalet uległy schorzeniu.

PLASZCZE WIOSENNE ——— MODELE JUŻ NADESZŁY!

Polecam po bezkonkurencyjnych cenach:

Plaszcze damskie Gabardyna 25,—, 30,—, 35,— i 39,— zł. Plaszcze damskie sportowe po 10,—, 12,50, 16,50 i 25,— zł.

Konfekcja męska:

Ubrania kol. 19,50, 22,— i 25,— zł. Ubrania granat. 26,—, 29,50, 35,— i 45,— zł. Plaszcze męskie Trenchcoat (Gabard.) 35,—, 38,— i 45,— zł.

Rynek 25

W. JAZDŹEWSKI, Nowo,

Telefon 15

Bławy. Konfekcja. Galanterja. Obuwie.

Pożeracze „coco”.

Indianie, zamieszkujący Andy na pograniczu Boliwii i Peru, są plemieniem wielce interesującym. Naogół plemię to zalicza się do t. zw. „czystych” rasowo, gdyż zaledwie 1/5 całej ludności składa się z metysów, reszta zaś to rasowi Indianie. Ci właśnie metysi t. zw. „aymara” są to ostatni potomkowie dawnych najeźdźców hiszpańskich.

Gdy tylko słońce blaskiem swym zaróżowi szczyty górskie i niezmiernie obszary skał granitowych, opuszczają Indianie swoje domostwa, gdzie spędzają noc. Niezbyt wiele czasu poświęcają swojej toalecie, polegającej jedynie na lekkim opryskaniu się wodą, to też brud i wszelkiego rodzaju robactwa są nieodłącznymi ich towarzyszami. Do uzupełnienia stroju należy przerucone przez ramię „pancho”, nałożona na głowę wielka wełniana czapa, oraz bicz i woreczek zawierający liście „coco”.

Wzorem Anglików mieszkańcy Andów spożywają obfity posiłek poranny, na który składają się różnego rodzaju jarzyny i jagody. Podstawą jednak ich życia jest „coco”, liście zawierające kokainę, które dają tubylcom nietylko siłę, niezbędną dla wyżycia w prymitywnych warunkach, ale czynią ich odpornymi na cierpienia i głód, mrozy srogię lub tropikalne upały.

Życie Indianina koncentruje się w tych małych, drobnych listkach, przeżuwanych z wolna i pracownie całymi dniami. Cenny ten specjał z całą sumiennością dzieli między mieszkańców wioski indyjski wódz plemienia. Pod wpływem kokainy popęd płciowy u Indian zanika prawie zupełnie. Nagość przebywających w chatkach kobiet nie zwraca absolutnie niczyjej uwagi. Miłość została wyrugowana z życia tubylców i jest to uczucie tak powierzchowne i błahe, jak błahe jest rolnictwo indyjskie, ograniczające się do sadzenia na kilku grządkach kartofli.

Wręcz odmienny wpływ wywiera natomiast na Indian alkohol, który pojawia się od czasu do czasu pod dachami wsi indyjskiej. Ale alkohol nie jest w stanie wyrugować „coco”; kokaina działa na tubylców zarazem jako trucizna i lekarstwo. Konsument „coco” znajdują się w stanie ciągłego podniecenia i otumanienia; niemałego wysiłku trzeba, by skłonić ich do otrząśnięcia się ze stanu odrętwienia. Nadmiar narkotyku podziałał w specjalny sposób na psychikę tych ludzi, czyniąc ich wyjątkowo odpornymi na wszelki ból fizyczny. Indianin z zimną krwią poddaje się amputacji; kobiety indyjskie rodzą bez niczyjej pomocy, nie wydając nawet jęku.

Indianie nie uznają pomocy lekarskiej, zwłaszcza lekarzy-cudzoziemców, kurują się sami za pomocą odwaru z najrozmaitszych ziół. W wyjątkowych wypadkach uciekają się do „calla-huaga” — czarodzieja, znającego się na przyrządzaniu lekarstw z korzeni i suszonych żółędzi. Jako lekarstwa od bólu zębów używają np. dziwnego korzenia, który po pięciominutowym po trzymaniu go w ustach i po nasięknieniu śliną wywołuje drgawki całej szczęki, co rzekomo usmierza ból.

Za czasów panowania Inkasów kokaina była wśród Indian mało znana i używana. Dopiero biali przybysze postarali się o rozpowszechnienie „coco” wśród tubylców, mając oczywiście na względzie własną korzyść. Pod wpływem kokainy Indianie wykazywali większą odporność na uczucie głodu i zdolność do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej. Stopniowo użycie „coco” weszło w zwyczaj i stało się nałogiem, który nie daje się już wykorzystać.

M. K.

Hallo! — tu wiek XX-ty.

Nie trzeba szperać w starych dokumentach, grzebać się w zakurzonych archiwach, by odczuć powiew „błogosławionych” tempi pasati.

Sredniowiecze, Odrodzenie, Romantyzm, wiek XX-ty wreszcie — sąsiadują ze sobą o miedzę, bytują ciele jeszcze, nie w metafizycznej przestrzeni, lecz w wyraźnie odmierzonych granicach jednych i tych samych lat. Stykamy się z nimi częstokroć, nagle i niespodziewanie.

Opuściliśmy dopiero co wielki hall nawskroś nowoczesnego drapacza nieba, minęliśmy zakręt uliczny, gdy nagle oczom naszym ukazuje się kamieniczka z małym, zapotniałymi szybkami stylową fasadą z połowy ubiegłego stulecia. Przed chwilą właśnie toczyliśmy w nowoczesnej kawiarni ciekawą dyskusję na temat wpływu ćwiczeń fizycznych na rozwój działyw szkolej, a w chwili potem od drugiego stolika dochodzą uszu naszych przestarzałe maksymy, jakby wyjęte żywcem z powieści XVIII wieku. Oglądamy komfortowe niemal urządzenia współczesnego więzienia amerykańskiego, a naza:utr musimy załamywać ręce nad średniowiecznymi metodami przeprowadzanego w niem śledztwa.

A oto inne jaskrawe kontrasty: ideologia tolerancji i poszanowania prawa do życia wszystkich narodów, a obok tego chorobliwie wynaturzone dążenia do podboju i uszczęśliwiania sąsiadów kulturą rzekomo wyjątkową.

Wiemy, jak zdecydowanie wiek XX-ty zaprzeczy poglądom podobnym tym, które głosiła wielka encyklopedia XVIII-go stulecia, iż „brak oszczędności stanowi zasadniczą cechę narodu francuskiego”. Czujemy dobrze staromodną ciasnotę teorii o wyznaczaniu określonych dróg czemuś co, jak naród czy indywidualum — ma przed sobą nieskończone, wiecznie nowe możliwości, a mimo to często i dziś wypowiadamy zdanie:

„My, Polacy, nie jesteśmy stworzeni do handlu, nie mamy i nigdy mieć nie będziemy zdolności gospodarczych” itp.

Z wszystkich tolerowanych przesądów — ten jest najbardziej bodaj absurdalny, najniebezpieczniejszy, dyskwalifikujący nasze prawo do życia.

Niepodobna w wieku XX-ym, wieku zagadnień i kompleksów ekonomicznych, przyznawać się bezkarnie do wiary w tego rodzaju teorię, wystawiającą nieudolność nabytą a nie wrodzoną, wychwalającą jako cnotę upośledzenia tak rażąco.

Ośrodkiem wszystkich wysiłków społeczeństw i rządów różnych krajów jest dzisiaj opanowanie kryzysu gospodarczego. Wszystko więc, co stanowi o zdolnościach gospodarczych społeczeństwa jest i musi być cenione należycie w dzisiejszych czasach.

P. K.

Obwieszczenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, że przejazd łodzią z Nowego do Nebra w czasie od 1 kwietnia do 1 października 1933 r. odbędzie się jak następuje: Odjazd z Nowego o godzinie 5,30 rano, 10-tej przed poł. i 2,30 po poł.

Nowe, dnia 30 marca 1933 r.

Burmistrz.

Pocztówki świąteczne

w wielkim wyborze

poleca

W. Wesółowski.

Niezawodny „system“ wygranej w Monte-Carlo — ale nie dla wszystkich.

Wielką sensację wywołała wśród graczy w kasynie w Monte-Carlo przystąpienie włoskiego oficera, Mario Gulci. Postanowiwszy za wszelką cenę zdobyć majątek, Mario Gulci przyjechał do Monte-Carlo, zabierając ze sobą ordynansa wraz z którym zamieszkał w hotelu.

Pierwszego już dnia fortuna uśmiechnęła się do lekkomyślnego młodzieńca — wygrał bowiem wcale okazałą sumkę.

— No, a teraz wracamy do domu — zdecydował ordynans na widok paczki banknotów.

— Oszalałeś chyba. Od jutra dopiero rozpoczną prawdziwą grę... Zobacysz, z pewnością podwoję dzisiejszą wygraną.

I pełen najlepszych nadziei młody oficer udał się na spoczynek. Rano, natychmiast po przebudzeniu się, chcąc wzrok swój napoić widokiem zdobytego wczoraj bogactwa, sięgnął ręką pod poduszkę, lecz, o zgrozo! — portfel wraz z całą jego zawartością znikł. Wkrótce przekonał się Mario Gulci, iż wraz z portfelem ułotnił się również jego ordynans, pozostawiając na biurku bilet kolejowy do rodzinnego miasta porucznika.

Posiadając zaledwie 50 frs. w kieszeni, rozpaczony Mario pojechał do domu, gdyż nic innego nie pozostało mu do roboty w Monte-Carlo. Lecz jakież było zdumienie porucznika, gdy we drzwiach swego mieszkania ujrzał wiernego ordynansa, którego uważał za złodzieja.

— Melduję posłusznie, panie poruczniku — z uśmiechem recytował ordynans, iż pańskie pieniądze znajdują się u mnie. Obawiając się, że pan porucznik przegra je w kasynie, postanowiłem uratować co się da i drapałem do domu.

M. K.

NA CO MOŻE SIĘ PRZYDAĆ CZŁOWIEK?

Pytanie to należy rozumieć dosłownie. Angielski chemik J. J. Lanson obliczył to dokładnie i oto rezultaty jego badań. W ciele człowieka jest dość dużo płynów, aby napelnic 40 litrowe naczynie. Z tłuszczu można zrobić 7 kawałków mydła, a z węglanów można przygotować laseczki grafitowe do 9 tysięcy ołówków. Metali zawiera organizm stosunkowo mało. Z żelaza, jakie zawiera organizm ludzki, możnaby z ledwością wykuć 1 gwóźdź średniej wielkości. Zatem wapnem możnaby wybielić spory pokój. Fosforu starczy na 2.200 zapalek.

Podajemy do ogólnej wiadomości, iż z dniem 1-go kwietnia b. r. Kasa nasza czynna będzie:

przed południem od godz. 8—1
po południu od godziny 2—4
w sobotę od godziny 8—2.

Komun. Kasa Oszczędności

powiatu świeckiego

oddział Nowe n. W.

NA SEZON POLECAM:

Farby - Pokosty - Lakiery - Pendzle - Szczotki - Kredę - Gips - Karbolineum

oraz wszelkie artykuły drogeryjne i kolonjalne.

Fachowa obsługa — dobry towar, a ceny niższe.

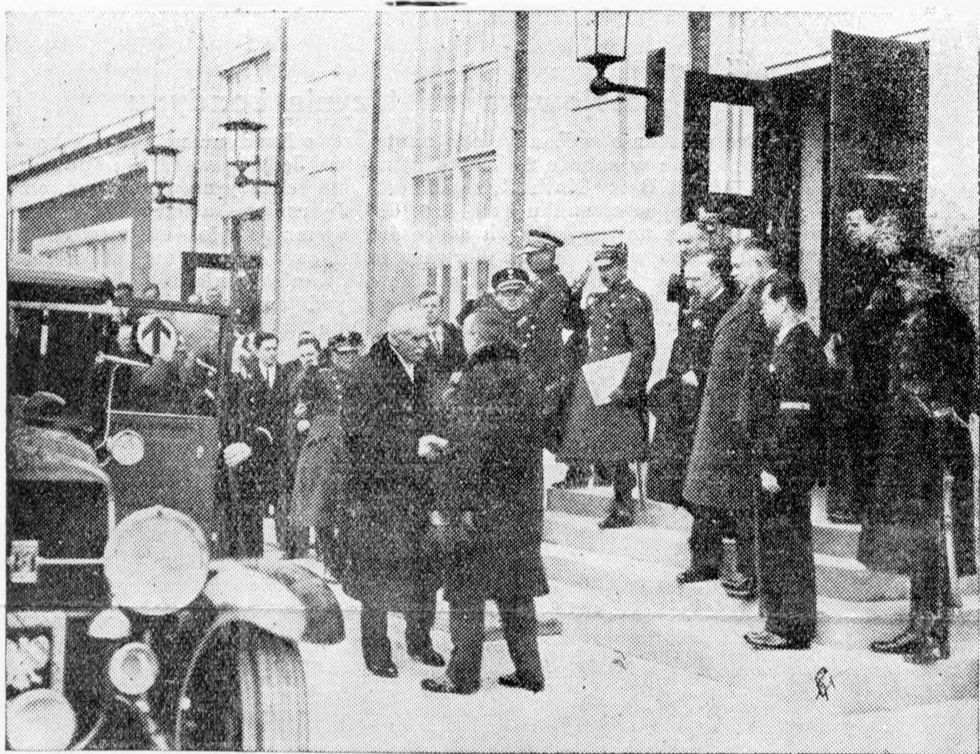
DROGERJA CENTRALNA i SKŁAD KOLONJALNY

H. Kraszucki, Nowe-Pomorze, Rynek 31 — Filja: Plac św. Rocha 4.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 2 KWIETNIA 1933 R.

Nowe filtry wodociągowe w Warszawie

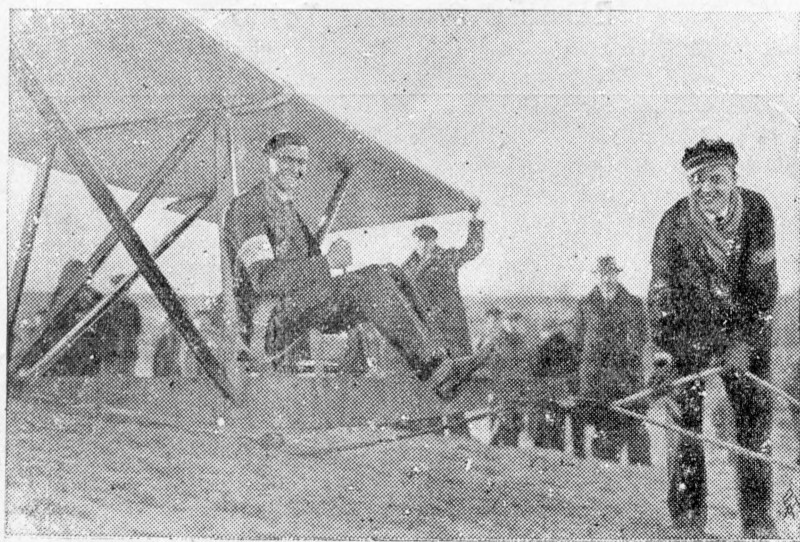
W dniu 21 marca odbyło się poświęcenie i uruchomienie zakładów filtrów póspiesznych w Warszawie przy ul. Suchej w obecności przedstawicieli władz rządowych i miejskich. Uroczystość uruchomienia filtrów zaszczylił swą obecnością Pan Prezydent R. P. Ignacy Mościcki. Nowy zakład filtrów póspiesznych posiada wielkie znaczenie dla ludności miasta Warszawy, która będzie zaopatrzona w wodę w dostatecznej ilości, nawet w miesiącach największego jej spożycia. Nowe zakłady filtrowe są największymi tego rodzaju zakładami w Europie.

Wycieczka polska w Jerozolimie

Od kilku dni bawi w Jerozolimie wycieczka polska, złożona z kilkuset osób. Na czele wycieczki stoi ks. biskup Kubina. Na zdjęciu naszym widzimy ks. biskupa Kubinę na platformie Domu Polskiego w Jerozolimie.

Nowe lotnisko szybowcowe

W sobotę 25 marca odbyły się w godzinach popołudniowych pierwsze loty szybowców na nowym lotnisku szybowcowym w Starej Miłośnie. Teren lotniska szybowcowego w Starej Miłośnie jest jednym z najlepszych w Polsce, albowiem posiada liczne pagótki o łagodnym spadku. Lotnisko to otwarte zostało z inicjatywy Towarzystwa „Start”. Na naszym zdjęciu widzimy szybowiec z pilotem p. Kazimierzem Kulą.

Wiosenne powodzie

Wraz z taianiem śniegów rozpoczęły się w kilku okolicach Rzeczypospolitej wylewy rzek. Na zdjęciu naszym widzimy ulicę Trzeciego Maja w Słoninie, zalaną wodą skutek wylewu rzeki Wielżabki.

Wiosna w Japonji

Na zdjęciu naszym widzimy fragment parku w Tokio, do którego budząca się wiosna zwabia codziennie tysiące dzieci.

Z huculszczyny

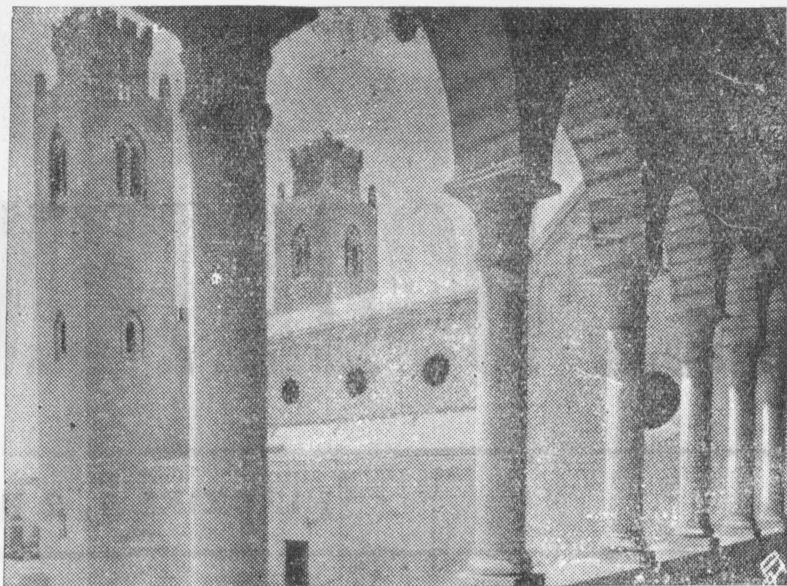
Ubogie okolice Podkarpacia, zamieszkałe przez ludność huculską posiadają bardzo słabo rozwiniętą sieć dróg. To też komunikacja pomiędzy poszczególnymi osiedlami huculskimi odbywa się prawie wyłącznie przy pomocy koni, jak to widać na naszym zdjęciu.

„Czarna Koszula”

Jedna z włoskich wytwórni filmowych przystąpiła do nakręcania nowego wielkiego filmu włoskiego „Czarna Koszula”, osnutego na tle wojny światowej. W filmie tym jedną z głównych ról odgrywa 7-letni Pino Locchi, odgrywający świetnie swoją rolę. Na zdjęciu naszym widzimy młodocianego gwiazdora włoskiego patrzącego z okna za ojeem, odchodzącym na wojnę.

Prace cywilizacyjne Włochów w kraju Somalisów

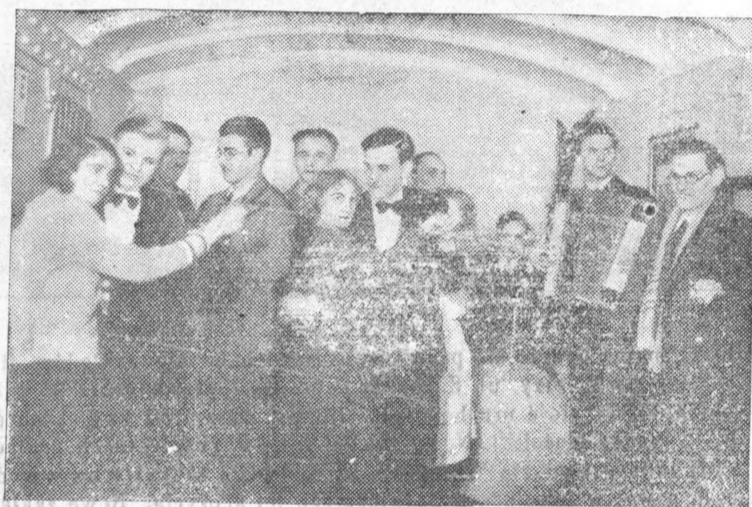
Na zdjęciu naszym widzimy wielką katedrę katolicką wybudowaną w kraju Somalisów przez architekta włoskiego prof. Piotra Carucciniego. Katedra ta jest ozdobiona mnóstwem pięknych rzeźb.

(Z prawej)

Jędrzejowska mistrzynią Londynu

Finałowe spotkanie w Londynie o mistrzostwo Londynu na kortach krytych, rozegrane w sobotę 25 marca pomiędzy Jędrzejowską a najlepszą rakieta Anglii Betty Nuthall, zakończyło się sensacyjnym zwycięstwem Jędrzejowskiej w stosunku 6:0, 4:6, 6:3. Jędrzejowska uzyskała w ten sposób jeden z najcenniejszych sukcesów, zajmując pierwsze miejsce w turnieju i zdobywając po raz pierwszy mistrzostwo Londynu na kortach krytych. Walka pomiędzy naszą mistrzynią a mistrzynią angielską trwała przeszło godzinę. Na zdjęciu naszym podajemy podobiznę polskiej mistrzyni Londynu.

Narty—Bridge—Dancing

Wprowadzone niedawno przez Ministerstwo Komunikacji w dniu sobotnie pociągi wycieczkowe cieszą się niesłabnącym, obrzymim powodzeniem. Na zdjęciu naszym widzimy wagon dancinowy w którym przy dźwiękach muzyki jazzbandowej tańczy kilkanaście par.

Bernard Shaw w Tokio

W bieżącym miesiącu bawił w Tokio przez kilka dni Bernard Shaw. Na zdjęciu naszym widzimy Shaw'a karmiącego zwierzęta węspañiałym zwierzyńcu w parku Nara, najpiękniejszym i największym parku japońskim.

P. Prezes Rady Ministrów w Sejmie

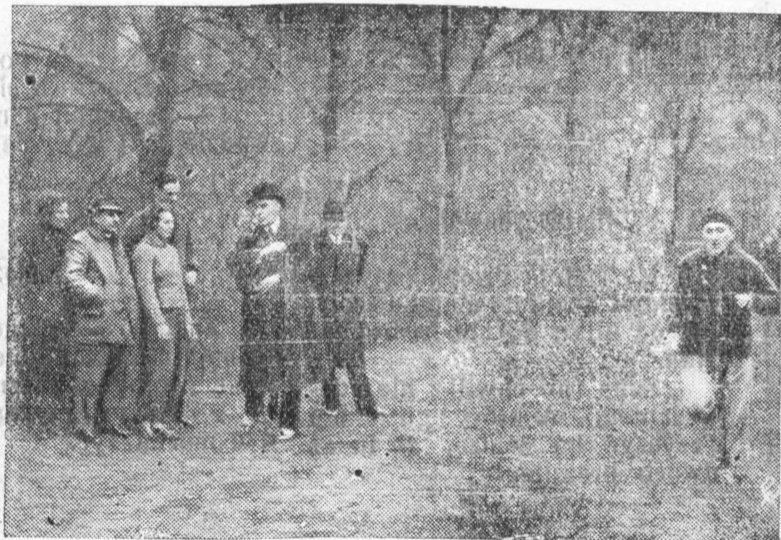

Na p. siedzeniu Sejmu w dniu 21. marca odbyła się m. inn. dyskusja w sprawie projektu ustawy, upoważniającej p. Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy. W czasie dyskusji zabrał głos p. Prezes Rady Ministrów A. Prystor, wygłaszając na powyższy temat dłuższe expoé. Na zdjęciu naszym widzimy pana premiera przemawiającego z trybuny sejmowej.

(U dołu)

„Kusy” trenuje

Słynny nasz ezybkobiegacz Kusociński, gdziekolwiek tylko przebywa, nie zaniedbuje nigdy treningu. Na zdjęciu naszym widzimy Kusocińskiego trenującego na torze w Budapeszcie w czasie chwilowego pobytu w tem mieście.

salonu wiosennego w Towarzystwie Zachęty do Sztuk Pięknych

Ogólne zainteresowanie wywołują w tego, rocznym salonie wiosennym w Towarzystwie Zachęty do Sztuk Pięknych w Warszawie dzieła znanego i cenionego artysty malarza Stanisława Dybowskiego, z pośród których podajemy na naszym zdjęciu jedno z ostatnich, a mianowicie „Krzyż-Snop”.

RADION

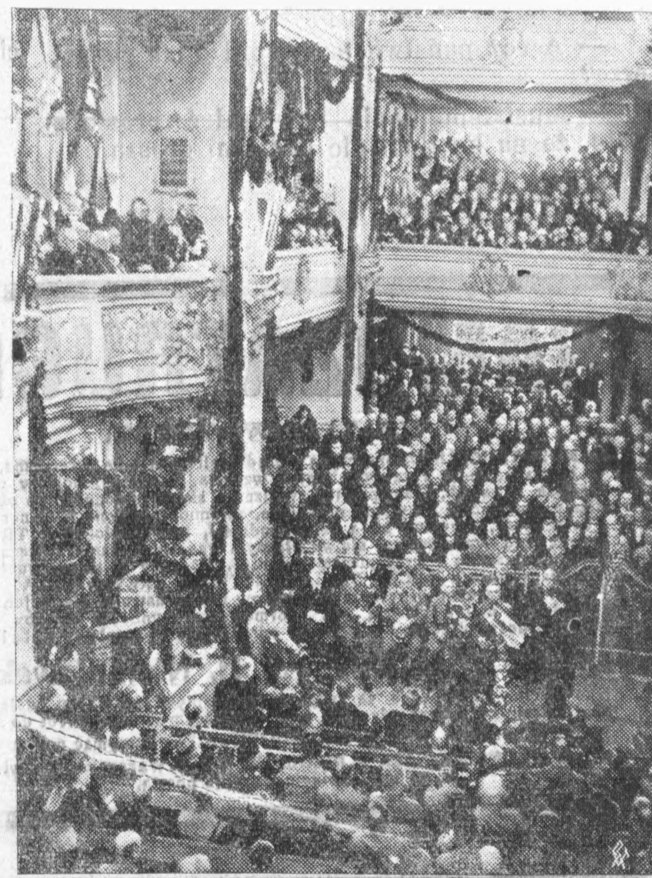
SŁOŃCE BEZ PRZERWY!

Utało się zdanie, że „bielenie na słońcu” jest najlepszym środkiem do otrzymania białej bielizny. Sposób ten jednak rzadko można zastosować – w mieście prawie nigdy. Radion natomiast zawsze jest do dyspozycji i działa, dzięki swej zawartości mydła i tlenu, zupełnie tak samo, jak słońce. Mydło rozpuszcza brud, a miliony drobniutkich pęcherzyków przenikają tkaninę i nadają jej śnieżną białość. Jest to niezawodny sposób, gdyż Radion jednocześnie pierze i bieli, a przytem oszczędza bieliznę.

RADION **BIELI JAK SŁOŃCE!**

„...A PRZEDTEM NAMOCZYĆ W PROSZKU SCHICHTA”

Otwarcie hitlerowskiego Reichstagu

Na zdjęciu naszym widzimy fragment otwarcia w Kościele Garnizonowym w Poczdamie wybranego niedawno Reichstagu. Tyłem do ołtarza siedzi prezydent Reizy Hindenburg, przy pulpicie wygłasza przemówienie kanclerz Hitler.

(Z lewej)

Z Wystawy Artystów Plastyków

W lokalu Stowarzyszenia Artystów Plastyków otwarta została przed kilku dniami wystawa dzieł artystów, zgrupowanych w tem stowarzyszeniu. Wystawa ta cieszy się wielkim powodzeniem. Na zdjęciu naszym widzimy dzieło p. A. Jabłońskiego pt. „Zbójce morskie”.

HUMOR

Smutne następstwo żeniaczki.

„Czyś nie zauważył, przyjaciela Boruckiego, jak sam ze sobą na ulicy rozmawiał. Nie podobna przecie przypuścić, żeby zmysły jego nie były w porządku”.

„Ależ gdzież tam. Widzisz, to jedyna sposobność, gdy może przyjść do słowa od czasu jak się ożenił”.

Skutek ogłoszenia.

Pierwszy jubiler: — Teraz mam dowody co znaczy reklama.

Drugi jubiler: — Jakie dowody?

Pierwszy jubiler: — Wczoraj ogłosiłem w gazetach, że potrzebuję stróża nocnego, a dziś w nocy okradziono mnie doszczętnie.

Dawniej a dziś.

Ona: Dawniej chciałeś mnie zjeść z miłości.

On: Do dzisiaj nie mogę odżałować, że tego wtenczas nie uczyniłem.

Prosto z mostu.

— A państwo skąd wracają? Pewno z teatru lub kina?

— Nie, panie. Wracamy z mostu ks. Poniatowskiego.

— A cóż państwo tam robili o tak późnej porze?

— Musiałem żonie powiedzieć prosto z mostu, że na kostjum nie dam ani grosza.

Wstydliva

— Ja się kąpać nie będę, kury do okna zagładają.

— Głupia jesteś, któż się kur wstydzi...

— Ale kiedy tam jest i kogutek, mamusi.

Odpowiedź.

Mały, wszystko wiedzący Zdziś zwraca się do tatusia, pokazując mu cenzurę:

— Spójrzyj, ani jednej dwójki. Z historii piątka...

— A z zoologii?...

— Też piątka...

— Jestem zachwycony. A powiedz mi, jakie zwierzę dostarczyło mamie futra na kołnierz do jesiennego żakietu?

— Pan Władysław.

Nasze dzieci.

Trzyletnia Anusia przypatruje się słoniu w zoologicznym ogrodzie.

— Mamusiu, czy i słoniu bocian przyniósł w dziobie?

Przechwałki.

— Zebyś pan widział mój zbiór autografów! rzekł zapalony zbieracz p. B. do Satyryka M. Rodocia. Niedawno powiększyłem zbiór moich okazów, nabywszy list własnoręczny króla Popiela II go i reformatora Flacciusa. Posiadam również list miłosny poety Sarbiewskiego i pismo Kopernika.

— Ba. przerwał mu Rodoc — to wszystko nie! Mój zbiór wart o wiele więcej. Mam list pisany przez Adama, z marką pocztową „Raj”.

Wśród przyjaciółek.

— Mój mąż zaspakaja każde najmniejsze moje życzenie.

— A co słysząc... z większymi?

Mazur na kazaniu.

Mazur słysząc podczas kazania, jak ksiądz pomylił się i mówił, że Abel zabił Kaina, zawołał uradowany: „A dobrze mu tak, boć też wprzód zabijał zawsze Kain niewinnego Abła”.

Rzecz prosta.

Zona: Mężu, mężu, znowu wracasz z winiarni do domu.

Mąż: Moja droga, przecież nie mogę tam ciągle siedzieć.

W sądzie.

Znany adwokat staje jako świadek w jakiejś sprawie.

Prezes sądu po ogólnej przemowie do świadków, zwraca się do adwokata:

— Zapomnij pan na chwilę o swoim zawodzie — i mów pan całą prawdę.

Niezdecydowana.

Mąż: Moja droga, przyszyj Kaziowi guzik do mundurka, bo już od kilku dni chodzi bez guzika.

Zona (po chwili z niezadowolaniem). A który guzik mu przyszyć bo widzę, że tu aż dwóch brakuje.

Można żyć.

Zastanów się, moja Zosiu, ten pan Karol to mąż nie dla Ciebie, podobno robi do stu tysięcy długów rocznie.

— No to przyzna mama, że za te pieniądze można żyć.

Szef i Prokurzysta.

— Dlaczego tych listów nie wysłano?

— Kazałem to zrobić pomocnikowi ale widocznie nie zrozumiał.

— Co? Kto jest taki, że go podwładni nie rozumieją, to skończony dureń. Zrozumiał mnie Pan?

— Nie. —

Na balu.

Cóż to moja przyjaciółko nie przyprowadziłaś swego męża.

— Ach Boże! co za rozrządzenie i pomysły, że sobie umyślnie zrobiłam węzełek na chusteczce.

SAMOZATRUCIE

NA TLE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (ból artretyczny, śmianie w kościach, ból i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, ból w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tyfoidu, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIŹNY wewnętrzne, wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm i przyspieszają starość. Choroby z samozatrucia i złej przemiany materii LECZA NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i sokli ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zioła leozyczne

„CHOLEKINAZA“ H. Niemojewskiego

jako źródło - moczopędne są jedynym naturalnym czynnikiem odcładzającym sokli ustroju od trucizn własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor. fiz.-chem. „CHOLEKINAZA“ H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, N.-Świat 5-(D) na prowincję wysyła pocztą.

Ratujcie zdrowie

Najwybitniejsza światowa powaga lekarska stwierdziła, że 75 procent chorób powstaje z powodu obstrukcji.

Chory żołądek jest główną przyczyną powstania najrozmaitszych chorób, zanieczyszczając krew i tworząc złą przemianę materii.

Słynne od 45 lat w całym świecie Zioła z gór Harcu Dr. Lauera jak to stwierdzili prof. Berlin, Uniwersytetu Dr. Martin, Dr. Hochflaetter i wielu innych wybitnych lekarzy, są idealnym środkiem dla uzdrowienia żołądka, usuwają obstrukcję (zatwardzenie), są dobrym środkiem przeczyszczającym, ułatwiają funkcję organów trawienia, wzmacniają organizm i pobudzają apetyt.

Zioła z gór Harcu Dr. Lauera usuwają cierpienia wątroby, nerek, kamieni żółciowych, cierpienia hemoroidalne, reumatyzm i artretyzm, bóle głowy, wyrzuty i liszaje.

Zioła z gór Harcu Dr. Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższym odznaczeniem i złot. medalami w Badeniu, Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Londynie i wielu innych miastach. — Tysiące podziękowań otrzymał Dr. Lauer od osób wyleczonych.

Cena 1/2 pudełka zł 1.50, podw. pudełko zł 2.50. Sprzedaż w aptekach i składach apt.

Smaczne wina

w najszlachetniejszych i dobrych gatunkach, pielęgnowane w myśl najstarszej i najklasycznej tradycji poleca

Aranyi

Hurtowne Składy Szlachetnych win
KRAKÓW, MOSTOWA 10.

- CENY NISKIE -

Kto raz skosztuje nasze wina, innych już żądać nie będzie nigdy.

Wina pochodzą z słynnych
winnic Tolcsva-Mad-Tokay.

Ostrożna.

Nowożeniec rzekł do swej żony w czasie wesela:

— Przez cztery miesiące byliśmy ciągle ze sobą — twoje całe szczęście, żeś nie okazała słabości, bo w takim razie nie byłbym się z tobą ożenił. Na to odparła żona:

— Już mnie tak raz zawiódł jeden porucznik i dlatego z tobą byłam ostrożna.